Johanna Hautakorpi

Hallituksen esitys laiksi kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin toteuttamisesta HE 82/2025 vp

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kuurojen ja viittomakielisten prosessin taustat

- Suomessa kaksi viittomakieltä, suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ja lisäksi kuurosokeiden yhteisö.
- Viittomakielisiä on Suomessa noin 5500, ja heistä kuuroja on noin 3000.
- Aloite prosessista on lähtöisin yhteisöltä.
- Millaisia oikeudenloukkauksia on tapahtunut?
  - Avioliittokiellot, pakkosterilisaatio, asuntolakoulukokemukset, kuulon kuntoutuksen vaiheet
  - Oikeus omaan kieleen, yhdenvertaiset mahdollisuudet kuulevien kanssa
  - Nykypäivänä: työelämän syrjintä, opiskelun esteet, asenteet yhteiskunnassa - myös viranomaisilla

Millainen prosessi?

Totuus: syrjinnän ja oikeudenloukkausten dokumentointi

Sovinto: tulevaisuuteen suuntaavat ehdotukset, jotka pyrkivät korjaamaan tilannetta

- Keskeinen keino kuulemisten järjestäminen ja saadun tiedon analysointi ja raportointi
- Kuulemiset on tallennettava, henkilö on tunnistettavissa
- Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvaa tietoa, myös kolmansien henkilöiden osalta

Prosessin toimijat

Sihteeristö

- Itsenäinen ja riippumaton
- Kerää tietoa historian vääryyksistä
- Tekee loppuraportin

Ohjausryhmä

- Tukee ja suuntaa sihteeristön työtä

Oikeusministeriö

- Tukee hallinnossa, toimii työnantajana
- Osallistuu psykososiaalisen tuen järjestämiseen

Muita toimijoita

- Psykososiaalisen tuen yksikkö
- Parlamentaarinen ryhmä (mahdollisesti myöhemmin)

Ehdotuksen tavoite

- Mahdollistaa prosessin toteuttaminen tarkoituksenmukaisella ja luottamusta lisäävällä tavalla

- Edellyttää, että tietojen kerääminen ja käsittely on oikeudellisesti mahdollista ja sääntely on riittävän selkeää

Keskeiset ehdotukset

- Sihteeristön asema ja tehtävät
- Oikeus pyytää tietoa asiaa tuntevilta
- Oikeus saada tietoa viranomaiselta
- Rekisterinpitäjyys
- Arkistointi ja aineiston luovuttamista koskevat rajoitukset
- Laki olisi voimassa 31.12.2028 asti

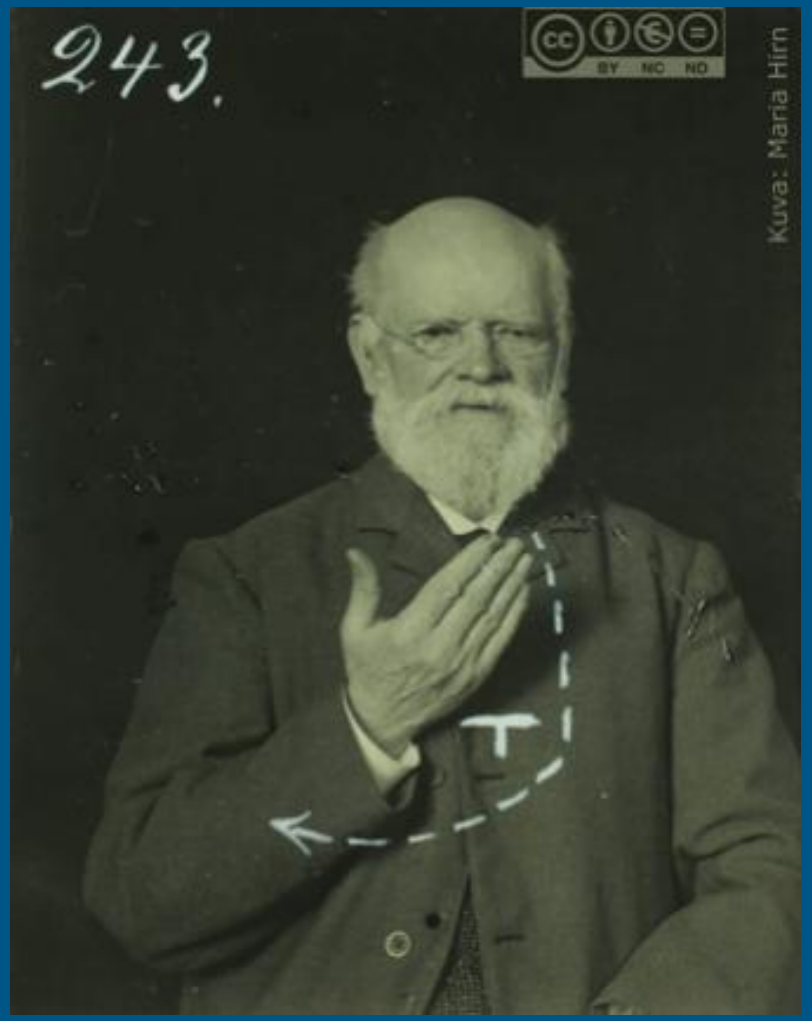

Kiitos!
Tack!

Tämä viittoma on julkaistu teoksessa Hirn, David Fredrik (1916): Kuuromykkäin viittomakieli Suomessa, III vihko. Suomen Kuuromykkäin Liitto, Helsinki.

Tecknet är publicerat i Hirn, David Fredrik (1916): De dövstummas åtbördsspråk i Finland, III häfte. Finlands Dövstumsförbunds Förlag, Helsingfors.

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET